

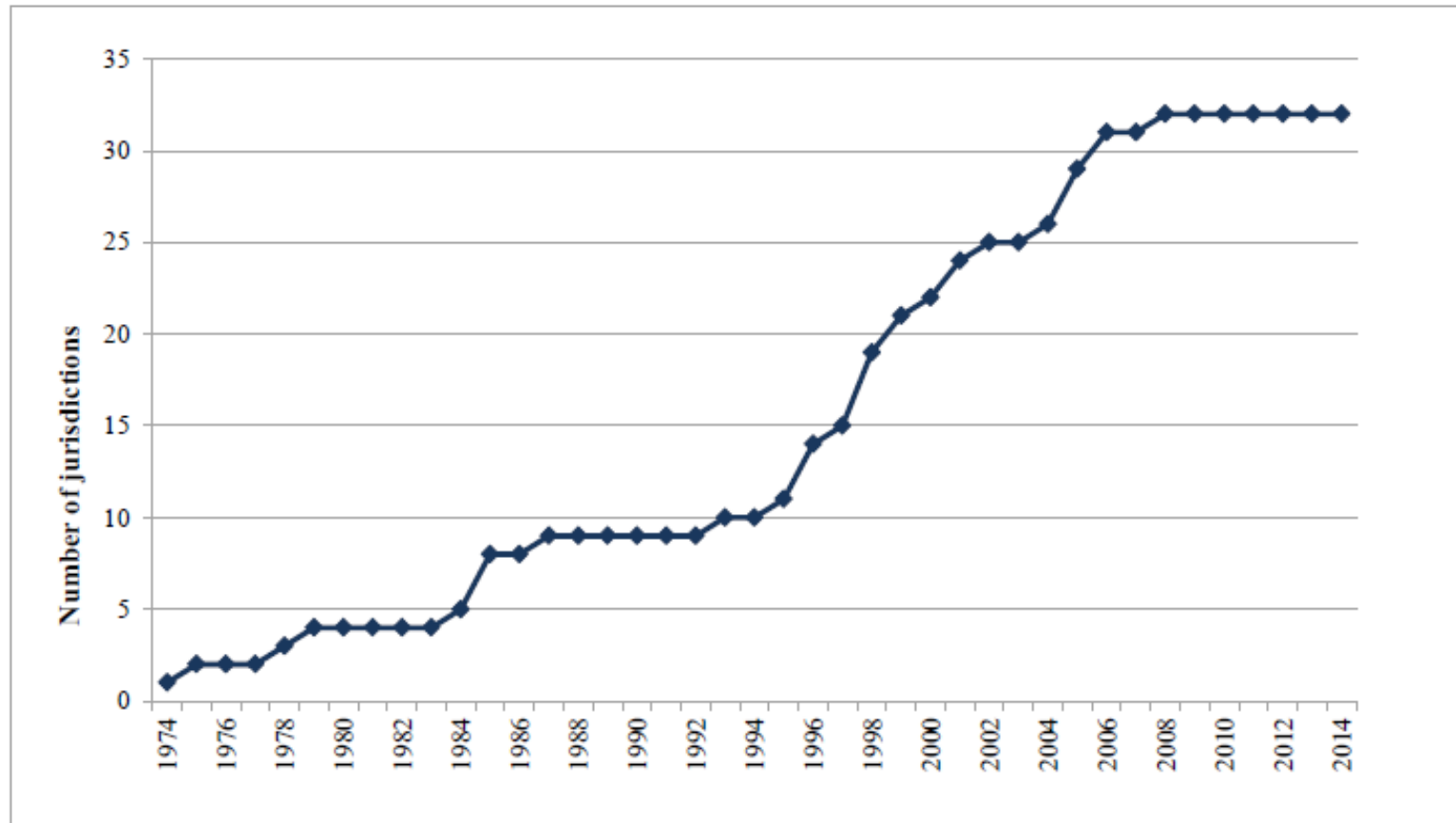
Good Governance

RIA

RIA - SIA

- RIA – Regulatory Impact Assessment
- SIA - Procjena socijalnih efekata - *Social Impact Assessment*
- Analiza distribucije troškova i koristi kroz društvenu zajednicu – ko gubi, a ko dobija
- Procjena uticaja na društvene nejednakosti – ko su ranjive socijalne grupe
- Kako smanjiti negativne i pojačati pozitivne efekte
- *Ex ante* evaluacija

RIA u zemljama OECD 1974-2014

Note: This represents the trend in number of OECD jurisdictions with formal requirement for regulatory impact analysis (beyond a simple budget or fiscal impact).

Source: OECD (forthcoming), Regulatory Policy Outlook.

Analiza efekata propisa (RIA) u CG

- ❑ Nakon donošenja Strategije reforme javne uprave u Crnoj Gori 2011-2016 “AURUM”, RIA je formalno uvedena izmjenom Poslovnika Vlade Crne Gore početkom 2012. godine.
- ❑ Obaveza predlagača propisa da, u postupku pripreme zakona i drugih akata, sprovede analizu procjene uticaja propisa.
- ❑ Od formalnog uvođenja RIA-e Ministarstvo finansija je dalo 1.057 mišljenja na predloge akata i prateće obrasce Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa
 - ❑ 2012 (14)
 - ❑ 429 tokom 2013 (37)
 - ❑ 329 tokom 2014 (9)

Kriterijumi vrednovanja predloga politika

- Efikasnost – odnos između uloženi resursa (troškova) i koristi (benefita)
 - Ograničeni resursi znače da izdvajanja za jednu politiku tj. program, izazivaju manje sredstava za drugu politiku
 - Poskupljenje cigara radi smanjenja pušenja
 - Socijalno opravdani projekti se ne usvajaju zbog cijene
- Jednakost – jednake šanse u procesu odlučivanja (Nozick), ali i jednakost u redistribuciji bogatstva (Rawls)
 - Ko gubi, ko dobija, a ko plaća (Laswell – Politika se bavi pitanjima ko dobija, šta, kad i kako.)
 - Etičke vrijednosti i dileme
- Efektivnosti – da li će opcija postići ciljeve
- Održivost
- Koherentnost – sa ostalim politikama i propisima
- Sve zajedno: sprovodivost - izvodljivost – tehnička, finansijska, organizaciona, politička

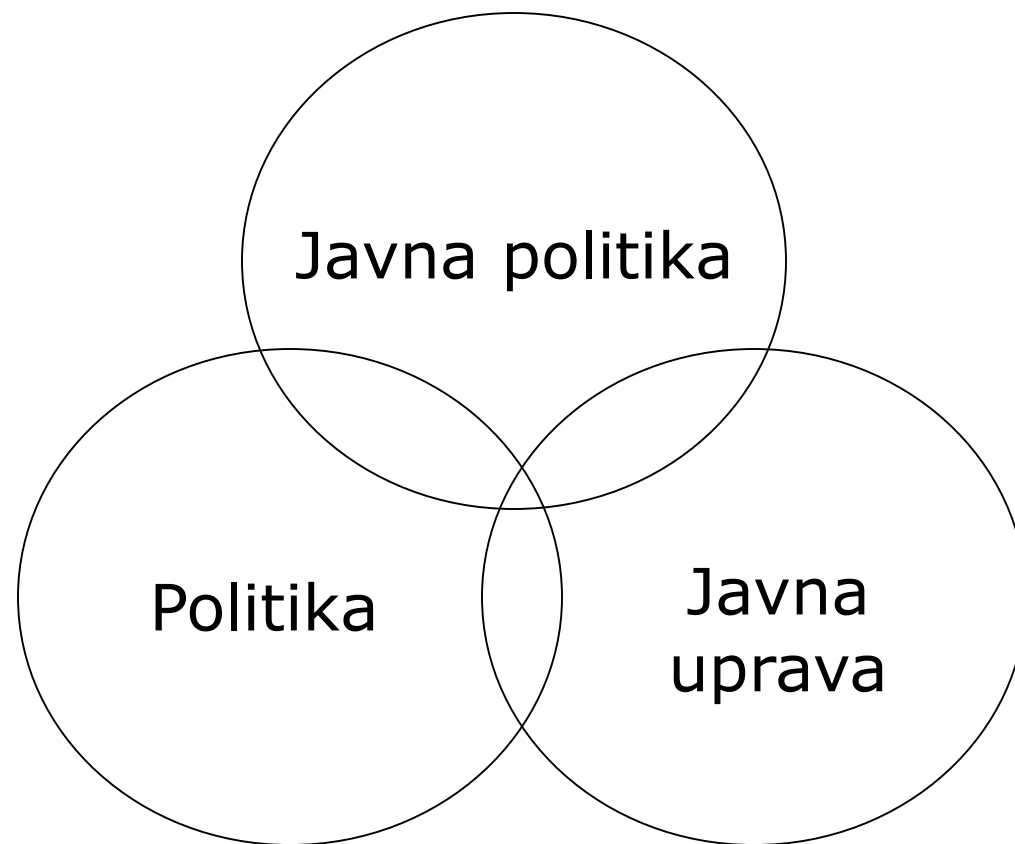
Politika i konflikt

- Proces analize i kreiranja javnih politika mijenja kvalitet života građana, pojedinih grupa i društva u cjelini.
- Različito vidjenje:
 - Načina i definisanje ciljeva politike
 - Sredstava kojima se oni postižu
 - Uloge raznovrsnih aktera
- Javne politike se stalno iznova grade, a konflikti su sastavni deo tog procesa.
- Značaja kvaliteta javne debate
- Uloga institucija i demokratske kulture

Dobra uprava

Good Governance

Preklapanje, ali fokus različit?

Povelja o osnovnim pravima EU

- **Član 41. Pravo na dobru upravu**
- Svako ima pravo da institucije, organi, službe i agencije Unije njegove poslove obrađuju nepristrasno, pravično i u razumnom roku.
- Ovo pravo podrazumijeva naročito:
 - pravo svakog lica da se izjasni prije donošenja bilo koje pojedinačne mjere koja bi na njega mogla nepovoljno uticati,
 - pravo svakog lica na pristup svom spisu, uz poštovanje legitimnog interesa povjerljivosti i profesionalne i poslovne tajne,
 - obavezu uprave da svoje odluke obrazloži.
- Svako ima pravo da mu Unija nadoknadi svaku štetu koju prouzrokuju njene institucije ili službenici pri obavljanju svojih dužnosti, u skladu sa opštim načelima koja su zajednička pravnim sistemima država članica.
- Svako može da se obrati institucijama Unije na jednom od jezika Ugovora i mora da dobije odgovor na istom jeziku.

Razvoj

- Od kraja 1960-ih, 3e: ekonomičnost, efikasnost, efektivnost :
 - Nova javna uprava (*New Public Administration*)
- Od 1980-ih; anglosaksonske zemlje, međunarodne organizacije; primjena vrijednosti i načela iz privatnog sektora na javni sektor:
 - Novi javni menadžment (*New Public Management*)
- Od 1990-ih; loši rezultati menadžerskih reformi; okretanje prema participaciji:
 - Dobro upravljanje (*Good Governance*)

Good Governance

- OECD: (dobro) javno upravljanje, zajedno sa ekonomskim rastom i socijalnom kohezijom je uslov za trajni društveni napredak.
- Naglašava se:
 - uloga građana i civilnog društva; transparentnost i participacija; bolji kvalitet javnih usluga; korištenje IT; obnova političkog legitimiteta država; jačanje policy kapaciteta
- Strategija proširenja EU 2014-2015:
 - Prioriteti: Vladavina prava, ekonomsko upravljanje i reforma javne uprave.
- SEE2020: Peti stub: Upravljanje rastom

Karakteristike dobre uprave

- Participacija
 - Vladavina prava
 - Transparentnost
 - Odzivnost
 - Orijentacija na konsenzus
 - Pravičnost i inkluzija
 - Efektivnosti i efikasnost
 - Odgovornost
- Jeffrey Sachs:
 - Od svih bolesti koje stvaraju siromaštvo nijedna nije toliko opasna kao loša uprava.
 - SMART (simple, moral, accountable, responsive and transparent) governance

Javne uprave u malim državama

- **Ograničenja:** neke ključne funkcije se moraju obavljati bez obzira na veličinu države. Male države koriste (relativno) veće administrativne resurse za rješavanje javnih problema.
- **Multifunkcionalizam:** manje su mogućnosti za specijalizaciju, kako na nivou pojedinačnih službenika, tako i nivou cijelih institucija. Državni službenici moraju da se nose sa multidisciplinarnim dužnostima.
- **Oslanjanje na neformalne strukture:** administracije malih država sklone su da se oslanjaju na fleksibilne i neformalne strukture.
- **Ograničenja u upravljanju i kontroli:** često se preklapaju političke i birokratske aktivnosti.
- **Veća personalizacija:** Državni službenici (moraju da) rade (profesionalno) sa rođacima i prijateljima.

- Pozitivni efekti: brže, fleksibilnije, jednostavnije...
- Rizici: personalizacija, konfliktno ponašanje, nepotizam...

Cilj reformi JU

- Da javna uprava bude jeftinija, efikasnija i efektivnija, odnosno da ima demokratski, participativan, efikasan, efektivan, transparentan, profesionalan, odgovoran (pošten) političko administrativni sistem okrenut ka građanima
- Zadatak: Socijalno pravedno društvo i održivi razvoj:
 - stvaranja uslova za ekonomski razvoj,
 - unaprjeđenje ljudskog kapitala,
 - mobilizacija finansijskih i ljudskih resursa za razvoj,
 - promocija privatnog preduzetništva,
 - zaštita socijalno ugroženih grupa, borba protiv siromaštva,
 - zaštita životne sredine...

Stages of learning:

Bloom's Taxonomy

